

5. A ZECEA URGIE: PAȘTILE (EXODUL 11:1 - 13:16)

Anunțarea Paștilor (Exodul 11:1-10)

Din această secțiune reiese clar că Moise a rămas în prezența lui Faraon. Abia în versetul 8 din acest pasaj pleacă Moise de la curtea lui Faraon. Dacă așa stau lucrurile, atunci versetele 1-3 devin problematice. I S-a descoperit Dumnezeu lui Moise în prezența lui Faraon și a celor de la curtea lui? Unii traducători au eliminat problema traducând astfel începutul versetului 1: "Domnul îi vorbise lui Moise", o traducere ce indică un mai mult ca perfect - ca și cum Dumnezeu i-ar fi spus lui Moise aceste lucruri mai demult (adică înainte de a veni din nou la curtea lui Faraon). Problema este că proza narativă ebraică nu folosește un astfel de timp.

Versetul începe literal cu "**Domnul a zis lui Moise**". Textul ebraic pare să arate că Dumnezeu i-a vorbit lui Moise în mijlocul audienței sale la Faraon. Și de ce nu? Chiar dacă a fost o comunicare audibilă (deși nu știm lucrul acesta cu siguranță), ea ar fi fost un semn pentru Faraon și slujitorii săi și i-ar fi înfricoșat. Singurătatea nu era o condiție necesară pentru comunicarea divină (ca și în celelalte cazuri), deoarece episodul urgiilor se apropia de apogeu.

Exodul 11:3 este o paranteză, o referință istorică inserată de autor în mijlocul audienței la curtea lui Faraon. Versetul 4 revine la conversația dintre Moise și Faraon.

11:1. Domnul a zis lui Moise: "Voi mai aduce o urgie asupra lui Faraon și asupra Egiptului. După aceea, vă va lăsa să plecați de aici. Când vă va lăsa să plecați de tot, chiar vă va izgoni de aici."

Originea și sursa urgiilor sunt anunțate acum. Acestea nu sunt simple fenomene naturale, ci Domnul este Cel care le-a adus peste Egipt. Este prima dată în relatarea exodului când se folosește acest termen ebraic. În această formă, cuvântul **urgie** e folosit aproape în exclusivitate cu referire la o lovitură fizică administrată de stăpân slugii sale și, cel mai adesea, face referire la acțiunea Dumnezeului evreilor care ne pedepsește. Aceasta este o pretenție directă la suveranitate, la faptul că natura este la îndemâna lui Dumnezeu și face voia Lui. Este o învățătură șocantă în lumina religiei egiptenilor care învăță că natura este personificarea zeilor.

Domnul anunță că va aduce o ultimă urgie asupra Egiptului. Aceasta va avea ca efect expulzarea evreilor. Ideea că Faraon îi va alunga "de tot" se referă probabil la poporul evreu în totalitate.¹ Amintiți-vă că Faraon spusese înainte că îi va trimite pe evrei fără copiii lor (10:10), după aceea fără turme (10:24) și ceva mai înainte anunțase că au voie să plece cu condiția să nu se îndepărteze prea mult (8:28). Vedem acum că israeliții vor pleca din Egipt cu toții. Plecarea lor nu va suporta nici o restricție sau limitare.

Caracterul complet al eliberării este întărit prin repetiția verbului ebraic *garas* (un infinitiv absolut Piel urmat de un imperfect Piel): "El vă va izgoni cu siguranță".

11:2. Vorbește cu poporul, ca atunci fiecare să ceară de la vecinul său și fiecare de la vecina ei vase de argint și vase de aur.

Această poruncă face trimitere la o poruncă similară din 3:22. Probabil că ea se referă la același eveniment, deoarece poporul se apropie acum de momentul plecării. Septuaginta și alte manuscrise vechi înțeleg

lucrurile în felul acesta, deoarece ele adaugă expresia "și haine" la acest verset pentru a-l face identic cu pasajul celălalt (vezi comentariul asupra versetului 3:22).

Amintim încă o dată că acest episod reprezintă împlinirea promisiunii făcute de Dumnezeu lui Avraam în Geneza 15:14. El anunțase că poporul Lui va ieși din Egipt cu mari bogății. Episodul este și o judecată asupra Egiptului pentru faptul că a ținut poporul lui Dumnezeu în robie mai bine de patru secole²

11:3. Domnul a făcut ca poporul să capete trecere înaintea egiptenilor. Chiar Moise era foarte bine văzut în țara Egiptului, înaintea slujitorilor lui Faraon și înaintea poporului.

Așa cum Dumnezeu îl controlează pe Faraon împietrindu-i inima, Domnul face ca poporul lui să primească har sau favoare din partea egiptenilor. Versetul sună de fapt astfel: "El a dat har poporului în ochii egiptenilor". Este un fapt clar că tocmai oamenii urâți și disprețuiți de egipteni (vezi comentariul asupra versetului 1:12) ajung acum să fie respectați de ei. Dumnezeu este la lucru, transformând atitudinea egiptenilor față de evrei.

A doua jumătate a versetului vorbește despre statutul lui Moise în Egipt: "Chiar Moise era foarte bine văzut în țara Egiptului". Cum se putea altfel? Ce putere primise el! Ce minuni se făceau prin toiagul și mâna lui!

Să luăm seama la cei ce-l considerau pe Moise un om atât de mare. În primul rând, este vorba despre "slujitorii lui Faraon", care erau, probabil, egiptenii. În al doilea rând, "poporul" se minuna de el. Aceasta este, probabil, o referire la evrei, ca și la începutul versetului. Singurul care nu este amintit aici este Faraon. Inima lui a rămas împietrită.

11:4. Moise a zis: "Așa vorbește Domnul: "Pe la miezul nopții, voi trece prin Egipt."

Moise rostește acum chiar cuvintele lui Dumnezeu, începând cu formula divină "Așa vorbește Domnul ..." El le pune în forma în care le pronunță Domnul, la persoana întâi. Dumnezeu spune, "voi trece" prin Egipt. Acest verb este adeseori folosit în relatarea exodului cu referire la plecarea lui Israel din Egipt. Deoarece Faraon nu va lăsa poporul lui Dumnezeu să iasă *din* Egipt, Dumnezeu va trece *prin* Egipt!

Deși multe dintre traduceri spun că lucrul acesta se va petrece "la miezul nopții", textul ebraic spune mai simplu, "în miez de noapte". În timpul nopții, egiptenii se umpleau de teamă. În "Imn pentru Aton", autorul descrie groaza din timpul nopții, deoarece zeul-soare s-a coborât în lumea din adâncuri și nu-i mai protejează pe egipteni. Pentru evrei, însă, nu este nici un prilej de teamă, deoarece "iată că nu dormitează, nici nu doarme Cel ce păzește pe Israel" (Psalmul 121:4). Domnul este treaz, la lucru, sprijinindu-și și ocrotindu-și poporul.

11:5. și toți întâii-născuți din țara Egiptului vor muri, de la întâiul-născut al lui Faraon, care stă pe scaunul lui de domnie, până la întâiul-născut al roabei care stă la rășniță și până la toți întâii-născuți ai dobitoacelor.

Dumnezeu va aduce o ultimă și îngrozitoare urgie asupra Egiptului. Aceasta va avea ca rezultat mulți morți. Cine va muri? Toți întâii-născuți, începând cu fiul lui Faraon, care era probabil prințul Egiptului și moștenitorul tronului, până la cel al fetei care slujește la rășniță. Avem aici o construcție formată din două antonime atotcuprinzătoare. Faraon avea, desigur, cea mai înaltă poziție în Egipt, în vreme ce lucrătoarea de la rășniță avea statutul cel mai umil. Cassuto afirmă că în literatura egipteană, lucrătorul la moară era simbolul celui mai sărac dintre săraci. În orice caz, tot Egiptul va fi puternic afectat de urgia morții.

Întâii-născuți ai animalelor vor muri și ei. Egiptenii atribuiau caracteristici divine animalelor, astfel că acestea vor fi nimicite pentru a demonstra că Domnul Își pronunță judecata împotriva zeilor Egiptului.

11:6. În toată țara Egiptului vor fi țipete mari, așa cum n-au fost și nu vor mai fi.

Intensitatea și gravitatea urgiei finale sunt exprimate într-o manieră similară celorlalte urgii (vezi 9:24; 10:14). Amploarea urgiei va avea ca rezultat "mari țipete" în toată țara Egiptului. Aceste mari țipete nu vor fi plânsete și tânguiri, ci mai degrabă un puternic strigăt după ajutor, din pricina necazului și durerii. Egiptul va striga la zeii săi după ajutor, dar aceștia vor rămâne tăcuți. Același verb, "a striga", a fost folosit cu referire la evreii care strigau către Domnul cerându-I eliberarea de sub robia egipteană. Spre deosebire de zeii egipteni, Domnul le-a răspuns.

11:7. Dar dintre toți copiii lui Israel, de la oameni până la dobitoace, nici măcar un câine nu va chelălăi cu limba lui, ca să știți ce deosebire face Domnul între egipteni și Israel.

În vreme ce Dumnezeu va nimici întâii-născuți ai oamenilor și animalelor din Egipt, nici măcar "un câine nu va chelălăi cu limba lui" împotriva evreilor și animalelor lor. Această expresie semnifică un mârâit furios.⁴ În țara Gosen nu vor avea loc astfel de ostilități.

Este discutabil dacă autorul face aici o referire subtilă la neputința lui Anubis, zeul morților și al îmbălsămării. În contextul acestei interpretări, Anubis, care avea trup de câine, este văzut fără putere de viață și de moarte asupra evreilor care erau protejați de Domnul.⁵

Motivul pentru un astfel de contrast este afirmat foarte clar. Egiptenii trebuie să știe (verbul final este la persoana a doua plural) că Domnul face distincție între Israel și Egipt. Verbul înseamnă "a trata diferit / a discrimina" (vezi utilizarea sa în 9:4). Aceasta e doctrina extraordinară a alegerii în care Dumnezeu pune deoparte un popor prin voia și dorința Sa. Israel este beneficiarul favorului și harului Domnului, dar nu datorită meritelor sau faptelor sale bune.

11:8. Atunci toți acești slujitori ai tăi se vor coborî la mine și se vor închina până la pământ înaintea mea, zicând: "Ieși, tu și tot poporul care te urmează!" După aceea, voi ieși. Moise a ieșit de la Faraon, aprins de mânie.

Moise anunță că toți slujitorii de la curtea egipteană se vor pleca înaintea lui și nu înaintea lui Faraon. Moise (și în final Domnul) este cel care ține totul în mâna sa. În sprijinul acestei afirmații vine faptul că Moise nu așteaptă să primească îngăduința lui Faraon, ci se ridică și pleacă de bunăvoie. Și face lucrul acesta foarte mândru, sau, literal, "cu nasul aprins / înfierbântat".

11:9-10. Domnul a zis lui Moise: "Faraon n-are să asculte de voi, pentru ca să se înmulțească minunile Mele în țara Egiptului." Moise și Aaron au făcut toate aceste minuni înaintea lui Faraon; Domnul a împietrit inima lui Faraon și Faraon n-a lăsat pe copiii lui Israel să plece din țara lui.

Avem aici un rezumat al situației din Egipt după apariția celor nouă urgii. Chiar de la începutul acestora, Dumnezeu a spus că Faraon nu va asculta de Moise. Motivul este afirmat aici: pentru ca "minunile" sau "minunile" lui Dumnezeu să se înmulțească în țară. Iar aceste evenimente extraordinare și înspăimântătoare atestă realitatea Domnului, suveranitatea și gloria Sa.

Astfel, situația (mai ales cea a inimii lui Faraon) nu s-a schimbat de la începutul urgiilor din capitolul 7 și până dupăurgia a noua. Dar, începând cu această secțiune, vedem cum întreaga scenă se schimbă dramatic atunci când Domnul aduce a zecea urgie peste Egipt.

Aplicație

Secțiunea aceasta anunță apogeul urgiilor. Ea este o proclamare a coborârii morții asupra Egiptului. Dar chiar și în fața acestei vești a

blestemului iminent, Faraon refuză să se supună și să se pocăiască. Am crede că o astfel de veste adusă de un Dumnezeu care a distrus deja Egiptul prin nouă urgii va determina un răspuns pozitiv din partea împăratului egiptean. Dar aceasta nu se întâmplă.

De fapt, adevărul e că nu ar trebui să fim surprinși. Chiar și în cazul apogeului urgiilor din Apocalipsa lui Ioan - care, după cum am văzut, sunt mult mai aspre și mai dureroase decât urgiile din Egipt - oamenii răspund cu împietrire. În relatarea urgiei din Apocalipsa 16, se spune că oamenii au hulit Numele Dumnezeului care are stăpânire peste aceste urgii și nu s-au pocăit ca să-I dea slavă (Apocalipsa 16:9). Faraon este astfel reprezentantul omenirii necredincioase și a seminței șarpelui.

Fără harul lui Dumnezeu (vezi Exodul 11:3), toți oamenii sunt asemeni lui Faraon. Sunt împietriți, ignoranți și nu se pocăiesc. Pavel comentează pe marginea acestui lucru: "Căci El a zis lui Moise: "Voi avea milă de oricine-Mi va plăcea să am milă; și Mă voi îndura de oricine-Mi va plăcea să Mă îndur." Așadar, nu atâră nici de cine vrea, nici de cine aleargă, ci de Dumnezeu care are milă. Fiindcă Scriptura zice lui Faraon: "Te-am ridicat înadins, ca să-Mi arăt în tine puterea Mea și pentru ca Numele Meu să fie vestit pe tot pământul. Astfel, El are milă de cine vrea și împietrește pe cine vrea" (Romani 9:15-18).